ما هم کتابخانه سبز بسازیم

مقدمه:

در مقاله‌ای که پیش از این و در شماره سوم دوره دوم مجله کتابدار ۲ به چاپ رسید به بررسی وب سایت کتابخانه‌های سبز پرداختیم که در این وب سایت پایگاهی اطلاعاتی از کتابخانه‌های آمریکای شمالی (ایالات متحده و کانادا) که دارای ساختمانی سبز بودند ایجاد شده بود و در واقع معیار آن برای کتابخانه‌های سبز تنها ساختمان سبز آن‌ها بود. همچنین زمانی که با بعضی کتابداران علاقه مند به محیط زیست صحبت می‌کنید بسیاری از آن‌ها با وجود علاقه به داشتن یک کتابخانه سبز به شما خواهند گفت که تصمیم‌گیران در زمینه ایجاد ساختمان‌های کتابخانه‌ها به دلایل مختلف معمولا توجهی به عوامل محیط زیستی در ساخت یک کتابخانه نمی‌کنند و بنابراین در ایران به این زودی‌ها نمی‌توان کتابخانه سبزی را مشاهده کرد.
اما این دیدگاه که کتابخانه سبز تنها کتابخانه‌ای است که ساختمان آن دارای استانداردهای جهانی محیط زیست مثل لید[1] باشد دیدگاه غلطی است و امروزه کتابخانه‌های سبز زیادی در سراسر جهان وجود دارند که با انجام کارهای ساده ای توانسته اند جایزه‌هایی در زمینه محیط کار سبز[2] یا کتابخانه سبز دریافت کنند.
در سال ۲۰۱۵ مقاله‌ای از پترا هاوکه[3] ، استاد دانشگاه برلین آلمان در ایفلا منتشر شد که در آن به نمونه‌هایی از کتابخانه‌هایی که با انجام کارهایی ساده توانسته‌اند توجهات را به خود جلب کنند و جوایز محیط زیستی را به دست بیاورند اشاره شده است. در این مقاله سعی می‌شود تا با مروری بر این اقدامات راه را برای داشتن کتابخانه‌هایی سبز و دوستار محیط زیست در ایران هموار کنیم.

ماموریت سبز:
پترا هاوکه در مقاله خود کتابخانه‌ها را نهادهایی می‌داند که علاوه بر پرداختن به ساختمان سبز کتابخانه دارای یک ماموریت سبز نیز هستند که در آن وظیفه آموزش و پیاده‌سازی سبک زندگی سبز را در بین مردم دارند:

((معیارهای بیشتری برای کتابخانه‌ها وجود دارند تا به ایده ها و ایده‌آل ها از محیط زیست پایدار را برسند. کتابخانه‌ها در کنار آنکه ساختمانی سبز و سازگار با محیط زیست دارند، همچنین می‌توانند به عنوان آموزش دهنده و راهنما در بین دفاتر مدیریتی سازگار با محیط زیست، خدمات کاربری سازگار با محیط زیست، فعالیت‌های مثال زدنی سازگار با محیط زیست و ارائه‌ی اطلاعات و دوره‌های آموزشی و سبک زندگی سازگار با محیط زیست عمل کنند.))

بهترین نمونه‌ها برای داشتن یک کتابخانه سبز:
در این مقاله به چهار کتابخانه که با اقدامات خود برنده جوایز محیط زیستی شده‌اند اشاره می‌شود که در ادامه به این کتابخانه‌ها و اقدامات آن‌ها مروری خواهیم کرد:
۱-کتابخانه عمومی کلارکسیول در استان مونتگومری در ایالت تنسی آمریکا[4] ، که موفق به دریافت گواهینامه کلارکسویل-مونتگومری سبز شده است. این کتابخانه در امور زیر گسترش یافت:

- برنامه بازیافت
- کاهش استفاده از کاغذ
- پرداختن به افزایش بازده انرژی‌ها با کارهایی نظیر خاموش کردن یا در حالت خواب گذاشتن کامپیوترها، پرینترها و دستگاه‌های کپی در پایان هر روز
- تنظیم کردن ترموستات برای بازدهی بهینه
- به روزرسانی سیستم تمیز کردن هر طبقه با کمترین مقدار مصرف آب و انرژی

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

- کرایه کردن ماشین‌های لباسشویی برای شستن و تمیز کردن پارچه‌ها و دستمال‌های کهنه به جای دور انداختن آن‌ها
- جایگزین کردن رایانه‌هایی با جدید و با بازدهی انرژی بیشتر به جای رایانه‌های پرمصرف و قدیمی

۲-کتابخانه سبز محله در برلین آلمان[۵] و انجام فعالیت‌هایی نظیر:

- برنامه‌هایی برای توسعه باغبانی شهری[۶]
- گسترش سبک زندگی پایدار
- پروژه‌های DIY [۷]
- تولید و فرآوری گیاهان و رستنی‌های سبز یک ساله [۸]
- فعالیت‌های خوانشی و زبانی
- خبره و چیره شدن(در کارها و مهارت‌های مختلف)

۳- پروژه کتابخانه سبز در سرتاسر کشور کرواسی، الان و در این دوره توسط ایوان کرالجیویک و پیتر لوکاچیچ[۹] ، نشان می‌دهد که چگونه پروژه‌های کوچک و محلی با گسترش آگاهی یک جامعه پایدار و ضرورت حفاظت از طبیعت، در آموزش عمومی موثر واقع می‌شوند. آن‌ها الزاما فقط روی ساختمان‌ها تمرکز نمی‌کنند بلکه در وب سایت‌های کتابخانه سبز، پروژه‌های مستند، سخنرانی‌ها، بحث‌های عمومی و ترویج کتاب‌ها با موضوعات محیط زیستی و ... این کار را انجام می‌دهند.

۴- در حالی که همه کتابخانه‌های موجود فرصت ساخت ساختمان جدید را ندارند، تعداد زیادی ازآن‌ها فرصت‌های سازگارشدن با محیط زیست را افزایش می‌دهند. در حقیقت بعضی از آن‌ها با انجام فعالیت‌هایی شبیه کتابخانه دانشگاه شمال غربی در اوانستون، ایلینوی جایزه "محیط کار سبز" را گرفتند. برنامه محیط کار سبز کمک می‌کند تا هیئت علمی و کارکنان با شناسایی فرصت‌های ساده که در جهت اهدافشان است و به طور جدی زندگی‌های کاری آن‌ها را تغییر نمی‌دهد، اما بیشتر از آن‌ها می‌خواهد تا در شیوه‌های موجود در محیط کار بازنگری و ارزیابی داشته باشند و فرصت‌ها را برای صرفه جویی در وقت، انرژی و منابع محیط زیست شناسایی کنند.
البته ابتکارهای زیادی در زمینه کتابخانه‌های سبز در بسیاری از کشورها وجود دارد که با وجود قابل توجه بودن و به تمام معنا برای گواهینامه سبز مناسب بودن به آن‌ها جایزه‌ای تعلق نمی‌گیرد.

پانویس:

۱.Leed: Leadership in Energy And Enveronmental Design

۲.Green office

۳.Petra Hauke, Berlin School for Library and Information Science, Humboldt-Universität zu Berlin, Germany

E-mail address: petra.hauke@hu-berlin.de

۴.The Clarksville Montgomery County Public Library in Tennessee

۵.Green Library of the Neighbourhood in Berlin, Germany

۶.urban gardening

۷.Do it yourself

اصطلاحی است که از دهه ۱۹۵۰ میلادی در برخی کشورهای غربی به ویژه ایالات متحده آمریکا رواج پیدا کرد و معنای آن تعمیر، اصلاح، ساختن و یا انجام برخی کارهای فنی در خانه یا بیرون از خانه بدون کمک خواستن از متخصصان و استادکاران آن رشته است. امروزه در کشورهای یاد شده این شیوه رواج گسترده ای یافته است و رشته های گوناگونی را – بجز

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

کارهایی که به دلیل حساسیت، تنها کارآزمودگان مجاز به انجام آن هستند – شامل می‌شود. در این روش علاوه بر صرفه جویی در هزینه ها و مصرف مواد اولیه، باعث پرورش استعدادهای فنی و پر شدن اوقات فراغت نیز می گردد.

۸. منظور گیاهانی است که دوره ی رشد آنها یک ساله است.

۹. Ivan Kraljevi and Petar Luka i

منابع:

Hauke, P. (2015). How to become / How to identify a Green Library ? Standards for Certification, 1–۵۰.

نویسنده: ایمان نریمانی

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	ایمان نریمانی
عنوان مقاله:	ما هم کتابخانه سبز بسازیم
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ – (عنوان لاتین: 2.0 i-Kitabdar)
دوره مجله(Vol):	۲
شماره مجله(Issue):	۴
سال(Year):	۱۳۹۵
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/6084

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.